

HEIDEGGER FELSEFESİNDE TEKNOLOJİ VE İNSAN İLİŞKİSİ: HAYAO MIYAZAKI'NIN “RÜZGARLI VADI” ANİME FİLM ANALİZİ

Elif OKUR*

Özet

Modern felsefeyle birlikte teknik kavramların başka dillere aktarılması, zamanla anlam değişikliğine uğramasına yol açmıştır. İnsanın özne konumuna sokulmasıyla birlikte teknik ve tekniğin özü arasında olan bağ birbirinden uzaklaşmıştır. Martin Heidegger; teknolojiyi hakikat'i bulmak ve hakikate doğru gitmek çerçevesinde bir bakış açısıyla ele alır ve değerlendirir. Heidegger, bu bakış açısını Aristoteles düşüncesi üzerinden inceler. Bu çerçevede Heidegger, teknolojinin kurtarıcı bir yönü olup olamayacağı sorusunu araştırmasına dahil eder.

Bu çalışma, teknolojinin gelişip ilerlemesiyle birlikte sorunsallaşan teknik problem ve insanla birlikte ortaya çıkan etkilerden bahsederek; teknolojinin yeniden sorgulanması gerektiğini vurgulamıştır. Bu bağlam içerisinde Heidegger'in teknolojiye bakış açısına yer verilmiş, teknoloji ve insan arasındaki ilişki süreci ele alınmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde Heidegger'in teknolojiye dair görüşleri incelenmiştir. Daha sonrasında Heidegger'in teknoloji ve insan ile ilişkisi hakkındaki düşüncesini doğa üzerinden ele alarak, Hayao Miyazaki'nin “Rüzgarlı Vadi” anime filmi analiz edilmiştir. Filmde Heidegger gibi, sanatın önemini, doğayı ve teknolojiyi daha derin bir bakış açısıyla göstermeyi amaçlamıştır. Çalışma Miyazaki'nin öne çıkan filmi “Rüzgarlı Vadi”yi içerik analizi yöntemiyle ele alarak, insanın doğa ve teknoloji ile ne şekilde etkileşime girmesi gerektiği konusunda alternatif bir görüş sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Heidegger, Teknoloji, insan, Doğa, Rüzgarlı Vadi.

TECHNOLOGY AND HUMAN RELATION IN HEIDEGGER'S PHILOSOPHY: HAYAO MIYAZAKI'S “NAUSICAA OF THE VALLEY OF THE WIND” ANIME FILM ANALYSIS

Abstract

The transfer of technical concepts to other languages with modern philosophy has led to a change in meaning over time. With the human being put into the subject position, the bond between technique and the essence of technique has moved away from each other. Martin Heidegger considers and evaluates technology from a perspective within the framework of finding the truth and moving towards the truth. Heidegger examines this point of view through Aristotle's thought. In this context, Heidegger includes the question of “whether technology can be a redemptive aspect or not” in his research.

This study emphasizes that technology should be re-examined by addressing the technical problem that becomes problematic with the development and progress of technology and the effects that occur on people.

---

* Öğr. Gör. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Çizgi Film Animasyon Bölümü ORCID ID: 0000-0002-9961-6897

In this context, Heidegger's perspective on technology is mentioned and the relationship process between technology and human is examined.

In the first part of the study, Heidegger's views on technology were examined. Afterwards, Hayao Miyazaki's "Nausicaä of the Valley of the Wind" was analyzed by considering Heidegger's thoughts about technology and its relationship with humans through nature. Like Heidegger, it lead to a deeper understanding of the importance of art, nature, and technology. The study presents an alternative view on how people should interact with nature and technology, by handling Miyazaki's prominent film "Nausicaä of the Valley of the Wind" with the method of content analysis.

Keywords: Heidegger, Technology, People, Nature, Nausicaä of the Valley of the Wind.

Giriş

Varoluşçu felsefenin önde gelen isimlerinden Martin Heidegger'in teknoloji problemini ele almasının nedeninin, 20. yüzyılda meydana gelen teknolojik gelişmelerin tamamen insan menfaatine göre şekillenmesinden kaynaklandığı söylenebilir. O yıllarda meydana gelen savaşların hem insana hem de insan dışı tüm varlıklara zarar vermesi bunu destekler niteliktedir. Teknolojinin yanlış ilerlediğini düşünen Heidegger teknolojik kavramlara da açıklık getirerek modern teknolojinin kendi kökünden uzaklaştığını söyler. Yaşanan tüm bu olumsuzlukları modern teknolojinin kendi kökünden uzaklaşmasına bağlar. Bunu hayatın her alanıyla ilintileyerek sorgular.

Heidegger, teknolojiye körü körüne kapılıp giden toplumların doğayı düşüncesizce sömürmenin tehlikelerine dikkat çeker. Buna benzer şekilde Hayao Miyazaki'de teknolojinin yanlış kullanımının ortaya çıkaracağı tahribatı konu olarak ele alır. Miyazaki, filmlerinde doğa ve teknoloji ile ilgili sorunsallaştırmadaki bakış açısını ustaca sergilerken Heidegger'in görüşleriyle ortak noktaları dikkat çekmiştir (Menken, 2022, s.42). Miyazaki, filmlerinde anlatmak istediği sorunu filmdeki farklı karakterleriyle ilişkilendirmiş; olayların akışını canlılığın varlığına bağlı olarak hissettirmiştir.

"Stüdyo Ghibli filmlerinin büyük kısmı, her ne kadar her biri içerik ya da ton açısından kökten farklı olsa da, bütünlüklü bir dünya görüşünü aktaracak ana temalara ve motiflere sahiptir" (Odell ve Blanc, 2011, s.18). Miyazaki'nin filmleri genellikle doğaüstü karakterlerle birlikte doğanın kendisinden beslenir. Ayrıca kullandığı diğer karakterlerini birbirinden ayıran şey, insanlık kadar doğaya karşı duydukları bakış açılarıdır. Filmdeki ana karakterlerin doğayı kendi menfaatlerine göre çerçeveledikleri söylenebilir. Özellikle teknolojideki çerçeveleme ile oluşan insan merkezli bir açığa çıkarma durumu daha önceden belirlenmiş bir açığa çıkarmayı içermektedir. Böylece dünya insan için bir kaynak haline dönüşmüş ve insanın esiri olmuştur. Bu bakış açısıyla insan dünyadaki varlıklara saf bir gözle bakamaz olmuş ve kendi varlığıyla kurduğu bağı bulanıklaştırmıştır. Heidegger'e göre çerçeveleme aslında tehlikeli bir düşünce biçimidir. Çerçeveleme bir şeyin etrafını belirler ve varoluş şeklini sınırlandırır. Dünyayı bir kaynak olarak görmek, onu bir çerçeveye yerleştirmek ve buna göre şekillenen bir düşünce biçimi kurgular. Bu yüzden Varlık sorgulanmalı ve sabit bir bakış açısansa varolan her şey açık olmalıdır.

Çalışmada Heidegger'in teknolojiye ilişkin sorgulaması ele alınarak, çağımızda sorun haline gelen insanın durumunu, teknolojiyle olan ilişkisini temelinde göstererek karşımıza çıkarmaktadır. Heidegger'in, teknoloji ve doğa ile ilişkimiz hakkındaki fikirlerini yansıtan Hayao Miyazaki'nin filmi "Rüzgarlı Vadi"nin içerik analizi yöntemi ile incelenmesi amaçlanmıştır.

Heidegger'e Göre Teknoloji Problemi ve İnsan İle Olan İlişkisi

“Modern felsefenin, 18. yy. Aydınlanma felsefesinin ve hatta günümüzdeki bazı felsefelerin bilim ve teknoloji anlayışı insanı özgürleştirmeden çok, onu esir etmiş ve doğal yaşamından kopararak onu köksüzleştirmiştir” (Çüçen, 2018, s.163). Modern felsefe ile birlikte aklın önemli hale gelmesi insanı diğer tüm canlılardan daha üstün bir varlık haline getirmiştir. Aristoteles’in canlılar piramidinde insanı en üst kata yerleştirilmesi, onu diğerlerine hükmedebilecek bir varlık konumuna sokmuştur. Böylece insan dünyanın merkezine alınmış ve doğayı kendine göre şekillendirmeye başlamıştır. Teknolojinin geliştirmesi insan hayatını kolaylaştırmış, aynı zamanda onu esiri haline getirdiği söylenebilir. Çağımızda bilimle iç içe olan teknoloji, modern yaşamın her alanında etkisini göstermiş, insanı ve dünyayı etkileyen değişimlere yol açmıştır. Teknolojinin sürekli değişime uğrattığı dünyada insanın, yaşam tarzını, davranışlarını ve bakış açısını etkilemiştir. Teknoloji insan hayatını kolaylaştırmasının yanı sıra, birçok olumsuzluklara da neden olmuştur. Örneğin, gündelik hayatta kullandığımız elektronik cihazların yaydığı radyasyon, insan sağlığını tehdit etmektedir. Makineleşme ile insan gücüne ihtiyaç azalmış, işsizlik artmıştır. Sanayileşmenin gelişmesiyle birlikte doğa ve çevre kirliliği sorunu ortaya çıkmıştır. Buna benzer birçok olumsuz örnek sıralanabilir. Ancak; teknoloji, tüm bu görünür olumsuzluklardan daha tehlikeli olarak ontolojik olumsuzluklara da neden olmaktadır. Teknoloji modern çağda ki yapısı itibarıyla, insanın varoluşsal yapısına karşı tehlike oluşturmaktadır. Pek çok filozof tarafından, teknolojiden kaynaklanan bu tehlikeler ele alınmıştır (Kırmacı, 2011, s.45). Özellikle teknolojinin yanlış uygulandığını düşünen varoluşçu filozof Martin Heidegger'in düşüncesi bu noktada önem taşımaktadır. “Heidegger'e göre mesele, şeyleri belli amaçlara hizmet eden araçlar olarak kullanmaya kendimizi kaptırdığımızdan, bir an için durup hayatımızı oluşturan şeylerin ne olduklarını ya da onlarla nasıl bir ilişki kurduğumuzu düşünmemektir” (Bolt, 2010, s.77). Heidegger, modern teknolojinin bizi sadece ontik olana yönelttiğini dile getirir. Fakat ontik olanla ilgilendiğimizde bunun bir alışkanlık haline geldiğini ve bizim de normal sıradan bir insan olduğumuzu söyler. Dünyaya bakışın radikal devrimi, yeni çağın felsefesinde gerçekleşir. Bundan insanın dünyaya ilişkin ve dünya içindeki yeni konumu ortaya çıkar. Şimdi dünyaya, ilişkin (karşıda duran) bir nesne gibi görünür ki bu nesne hesaplayan düşünme, artık hiçbir şeyin direnemeyeceği müdahaleleri düzenler (Heidegger, 2013, s.14). Biz eşyaların artık bize uygunluğuna bakar oluruz ve dünya bizde böyle şekillenmeye başlar. Bu bakış açısının tehlikeli olduğunu savunarak varlığın ontolojik tarafına bakılması gerektiğini vurgular. Ontik bakış açısıyla teknoloji, sadece amaçlar için araç anlamı taşımakta ve devamlı nereye gittiği belirsiz bir şekilde ilerlemektedir. Bu amaçlar doğrultusunda insan daha da önemli hale gelmiş ve doğayı bir araştırma nesnesi haline almıştır. Böylece doğa, modern teknik ve endüstri için biricik, devasa bir yakıt istasyonuna, enerji kaynağına dönüşür (Heidegger, 2013, s.14). Modern teknolojinin özünün bir açığa çıkarma olduğunu dile getirmektedir. Heidegger açığa çıkarmanın kaderini belirleyen bu şeklin çerçeveleme olduğunu söyler. Çerçevelemenin tehlikelerine dikkat çeken Heidegger, çerçeveleme ile açığa çıkarmanın aynı zamanda gizlendiklerini de vurgular. Bu anlamda varlığa tamamen hükmedemeyeceğimiz konusunda bizi uyarır ve varlığı bir çerçeveleme ile açığa çıkarmanın bizi hakikatten mahrum bıraktığını dile getirir. Çerçeveleme ile varolan aslında varolmayan yani gizlenen olmakta ve onun hakikati bir gün özgürce açığa çıkabilmek için hep gizlenmektedir. Çünkü varlığın özgürlüğü aynı zamanda çerçevelelenmiştir. Bu sayede varlık artık bambaşka bir şekle bürünmüştür. Yani nehir nehir olmaktan çıkmış insana elektrik üreten bir malzemeye dönüşmüştür. Dolayısıyla çerçeveleme modern çağda varlığın insan üretimi bir kaderidir denilebilir. Bu kader insan tasavvuruyla yapıldığı için başka açığa çıkma olanaklarının da üstünü örtmektedir. Varlıktaki açılma bir poiesis yani bir hakikat halini alamamakta ve insan bu hakikatten mahrum kalmaktadır.

“Heidegger modernitenin tanımlayıcı özelliğinin teknolojik açığa-çıkarma olduğunu düşünür. Teknolojik araçların sabit rezerv ile birleşmesiyle, insanların aletleriyle ilişkisi, bir hakim olma ilişkisi halini alır” (Bolt, 2010, s.88). Heidegger bunun karamsar bir tablo olduğunu söyler. Fakat bu tablonun içine sıkışıp kalmamız gerektiğini vurgulayarak bundan kurtuluşun yolunu bize gösterir. Bu tablodan kurtulmanın

yolu etrafımızla sahici bir ilişki kurma yoludur. Heidegger'e göre insan etrafıyla varolur. “İnsan kendisini kendinin - bilincinde olmakla değil, Varlık’la ilişkisi temelinde ve bu ilişki bakımından tanıyabilir” (Heidegger, 1997, s.11). Varolma biçimi sadece o anda oradalıkla meydana gelmez. Geçmiş, o ana kadarki zamanı ve ölümü tefekkürü yoluyla var olur. Bunları dert etmesiyle insan farkında yani sahici bir varlık olur. O artık otantik bir insan olur. Böyle bir tefekkür bizi etrafımızdakilerle yeni bir ilişki içine sokar. Bu ilişki sadece düşünce yoluyla olmadığı için insan bencilliğinden uzaktır. Heidegger bu ilişkinin bir kaygı etmeden kaynaklandığını ve kaygı etmenin insan için önemli olduğunu vurgular (Heidegger, 1998’den aktaran Delice, 2017, s. 321). Bu kaygı etme varlıklarla pratik bir ilişki içinde ilerler. Bunun sonucu olarak modern teknoloji tekrar sorgulanmak zorunda kalır. Çünkü hayatımızın her tarafına sızmış ve bizi kendi varlığımızdan uzaklaştırmıştır. Ayrıca tasavvur etme ile birlikte etrafımıza zarar vermemize de neden olmuştur. Heidegger’in teknolojik kavramlara geri dönmesinin nedeni teknolojik kavramların yanlış anlaşıldığını dile getirmek ve bu yanlış anlaşılmanın açığa çıkardığı tehlikenin hem insan hem de diğer varlıklara olan zararlarından dolayıdır.

Yöntem ve Bulgular

Bu çalışma kapsamında, özellikle doğa, teknoloji ve insan konuları üzerine filmler yapan ünlü yönetmen Hayao Miyazaki’nin “Rüzgarlı Vadi” filmi ele alınarak nitel içerik analizi yapılmıştır. George Gerbner içerik analizinin amacını: “Herhangi bir içerik analizinin amacı görünürde açık olmayan bir şey hakkında olanaklı, görünür çıkarımlar yapmaktır” olarak ifade etmiştir (Güngör ve Binark, 1993, s.126). İlk olarak literatür taraması yapılmıştır. Filmin analizi, anlatıların önemli bileşenlerinden olan karakter ve anlatısı üzerinden ele alınmıştır.

Araştırma bu bağlamda Miyazaki’nin “Rüzgarlı Vadi” anime filmi örnek olarak alınmış, teknolojinin yanlış kullanımının doğaya etkileri Heidegger’in bakış açısı doğrultusunda değerlendirilerek filmin içeriğinin ayrıntılı olarak incelenmesi amaçlanmıştır.

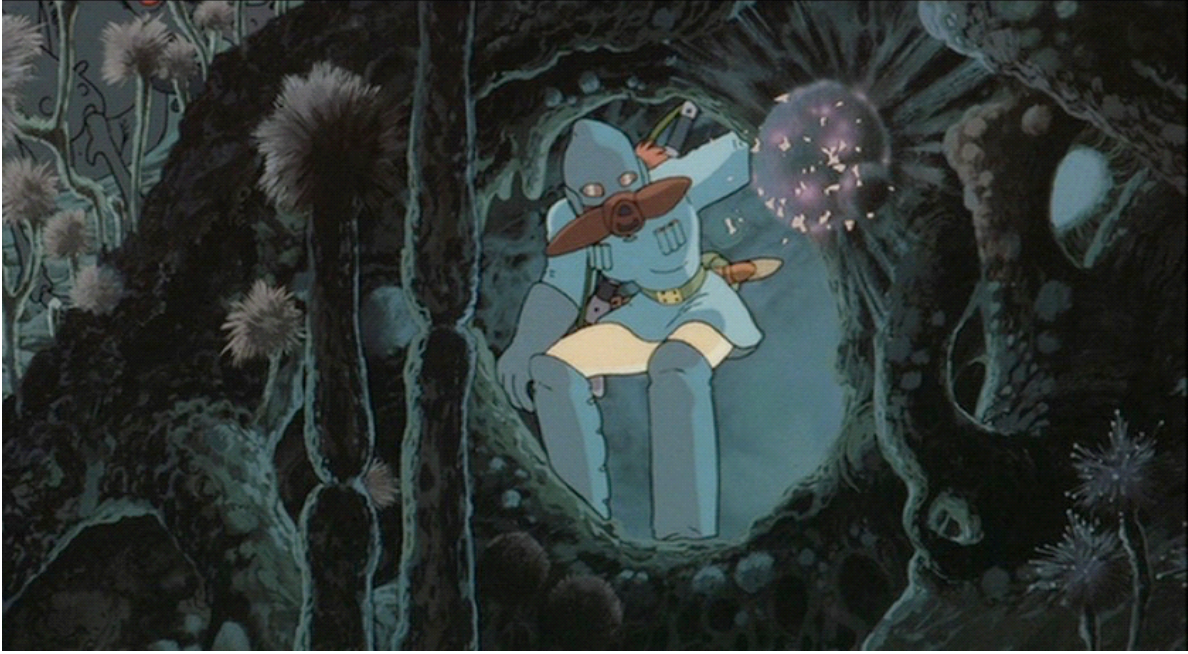
“Rüzgarlı Vadi” Film Analizi

Hayao Miyazaki’nin, filmlerinde genellikle, doğanın sesini duyurmaya çalışması onu, doğa ve doğa-üstü varlıkları kullanarak sorgulama gücüne sahip bir insan haline gelmesini sağlamıştır. Miyazaki, Heidegger’in görüşlerine benzer bir şekilde, teknolojiyi bir bilim olarak görmenin yanı sıra bilimin gelişmesiyle birlikte teknolojiyi daha ileri götürebileceğimize dikkat çekmektedir. Miyazaki, 1984 yılında senarist ve yönetmenliğini yaptığı “Rüzgarlı Vadi” (Görsel 1) filminde, sanayileşme ve savaşlar neticesinde oluşan zehirli atıklarla kirlenmiş çevrenin insan varlığını tehdit ettiği kıyamet sonrası görünen bir dünya betimlemiştir.

Görsel 1: “Rüzgarlı Vadi” (2007) film afişi.

Miyazaki'nin “Rüzgarlı Vadi” filminde, doğanın yok edilmesi pahasına yürütülen endüstriyel faaliyetleri ve bu güce sahip olmak isteyen ülkeler arasındaki savaş sonucunda tüm dünya yaşanılmaz hale gelmiş ve insan türü yok olmanın eşiğine sürüklenmiştir. İnsan dışında doğadaki canlılara verilen zararlarla aslında insan ırkı da tehlikeye girmiştir. Endüstri ve sanayinin çöküşüyle birlikte şehirler yok olmaya başlamış ve insan nüfusu azalmıştır. Filmde ohm'u adındaki dev zehirli böcekler insan yaşamını tehdit etmektedir. *Nausicaa* isimindeki prenses ormanı aslında neyin zehirli hale getirdiğini ve insanı asıl tehdit eden görünenin ardındaki gerçeği araştırmaya başlamıştır (Görsel 2). İnsanlar ise doğaya saygı duymayan ve zehirli ormanı, böcekleri yakarak kurtulma derindedir. *Nausicaa* ise gücünün yettiği oranda çevreyi anlamaya çalışan ve onunla uyumlu yaşamaya çalışan biri olarak anlatılır. *Nausicaa*'nın bilgi arayışı Heidegger'in görüşlerini izler, yani doğayı bir sorgulama nesnesi olarak görmez, onu üzerine koyarak nesnesizliğe doğru iter. “Heidegger'e göre iki tür düşünme vardır: hesap eden düşünme ile anlamın peşinden giden sakin ve tefekküre dair düşünme” (Ökten, 2012, s.129). *Nausicaa*'nın amacı doğanın işleyişini gözlemleyip hesaplamak değildir. Bu anlamda Heidegger'e yakın bir bakış açısı içerisinde yansıtılmıştır. Tohumların ve kirlenmemiş toprağın ve suyun doğanın kendisinden doğduğunu izler, doğanın kendisi ise ona hakikati gösterir. “Heidegger'e göre hakikatin özü, doğruluk ya da tekabüliyet değil, tam da söz konusu açık oluş, örtüsüzlük, mahrem ya da mahfuz olmamadır” (Ökten, 2012, s.142).

Görsel 2: “Rüzgarlı Vadi” (2007) filminden bir sahne.

Tolmekyalıların yerleşimi ise doğanın ötesine ve insanlığa uzanır. İnsanlar silah, alet veya insan kalkını olarak görülür; doğaya dayanmak ve ona meydan okumak için bir araç olarak gösterilmiştir. Böylece doğa insana hizmet eden bir nesne olarak çerçevelenmiştir. “Çerçevelemek, Varlık’ı bir düzene, bir sisteme, el-altına veya önümüzde – hazır – nesnelere dönüştürdüğü için bir tür üstünü örtme, unutturma ve kapatma işlevine de sahiptir” (Çüçen, 2018, s.180). Filmde insanların ormanı ve vadiyi yakma eylemleri gelecek nesiller içinde zarar verici bir tutumdur. Doğaya karşı olan görevimiz ve ona karşı sorumluluğumuz sadece hayatta kalmamız için araçsal değeri nedeniyle var olmamalı, aksine değerini kendi içinde bir amaç olarak düşünmeli ve böylece doğayı içsel değeri için korumalıyız (Heidegger, 1977, s.321,324). *Nausicaa*’nın toprağın neden zehirlendiğini anlama kararı ve araştırmalarını (Görsel 3) kendi hayatının pahasına olsa bile devam etmiş; insan ve doğaya daha fazla zarar gelmesini önlemiştir (Menken, 2022, s.46).

Görsel 3: “Rüzgarlı Vadi” (2007) filminden bir sahne.

“Rüzgarlı Vadi”nin Japonya’daki gerçekte yaşanan, Minamata Gölü ve çevresinin cıva atıklarıyla zehirlenmesi felaketinden ilham alındığı belirtilmektedir” (Gravet, 2008, s.115). Filmdeki karakterler bu zehirlenmeyle başlayan hastalıkla, Minamata hastalığıyla aynı şekilde; felce ve bu felcin ölümüne neden olduğu görülmektedir. Çok kurgusal bir ortamda yer almasına rağmen, *Nausicaa* çevreye karşı ihmalizmin sonuçlarıyla zaten karşı karşıya olduğumuzu hatırlatmaktadır ve onu kıyamet sonrası bir çorak araziye yerleştirerek, Miyazaki de bizden önce hareket etmemiz için bizi uyarmaya çalışmıştır (Cavallaro, 2006’dan aktaran Bonnici, 2017, s.5,6).

Kıyamet sonrasında tehlikeli bir dünyada geçen filmde prenses *Nausicaa*, gözlemci ve bilgi alıcı karakteri kendini doğa ve teknolojinin özüne açmasına izin verir (Heidegger, 1977’den aktaran Jonas, 1984, s.10,12). Prenses *Nausicaa*, filmin ilk sahnesinde karşımıza çıkan öfkeli ruh halindeki ohm böceğine sergilediği sakin tavrı ve iletişimiyle (Görsel 4) doğa ile bir bağlantı kurabilmeyi sağlamıştır. Bu bağlantıyla varlıkları önyargısız yani kendi halleriyle görme olanağı yakalar. Kör olmayan bu bakış bir birliktelik duygusu doğurur ki bu birliktelik varlıkları kendi halleriyle kabullenme birlikteliğidir.

Görsel 4: “Rüzgarlı Vadi” (2007) filminden *Nausicaa* ve böcek ohm’un görüldüğü bir sahne.

Nausicaa, böcekleri daha fazla kızdırmaktan alıkoymak amacıyla ormanda Asbel'i arama tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. “Bir kum bataklığına gömülen *Nausicaa*, zehirli ormanın altında, suyun ve toprağın temiz olduğunu görür. Doğa, yaşamın devamı için var gücüyle insanların yol açtığı felaketlerin yarasını sarmaya çalışmaktadır” (Şen, 2014, s.17). Doğanın poeisisi, kendini ortaya çıkararak bir vahiy aracı olduğundan, orman prensese su ve toprağın yukarıdaki ağaçlar tarafından arındırıldığı zehirli ormanın altındaki kirlenmemiş alanı ortaya çıkarır.

Nausicaa, hem insanın hem de doğanın korunmasını sağlamak için hayatını riske atar. Ohm'un onu canlandırma yeteneği, doğanın insan üzerindeki gücünün bir göstergesidir, ancak aynı zamanda doğanın mizahi simgesidir. Saygı duyulduğunda ve bakıldığında doğa verimli, sömürüldüğünde ise doğa kısır hale gelir (Heidegger, 1977, s.324).

Miyazaki, filmlerinde doğayı yok etme pahasına gerçekleştirilen teknolojik ve ekonomik kalkınmanın, insan uygarlığı üzerindeki etkilerine değinerek aslında insanın doğa karşısında ne kadar güçsüz ve çaresiz kaldığını vurgulamıştır. Aynı zamanda “Miyazaki, büyük bir çevre felaketinden sonra bile doğa ve insan arasındaki uyumu sağlamanın mümkün olduğunu, insan türü barışçıl olduğu sürece doğanın bağışlamaya, affetmeye ve insan türü ile barışmaya hazır olduğunu hatırlatmaktadır” (Şen, 2014, s.15).

Sonuç

Teknoloji ve tekniğin gelişmesiyle, aslında doğanın bir parçası olduğunu unutan, doğaya ve doğadaki canlılara hükmetme isteğindeki insan, ekosisteme büyük zararlar vermiştir. Ekosisteme verilen zarar ile insan türü de etkilenmiş ve kendi varlığını tehlikeye sokmuştur. Bu yüzden insanın doğaya verdiği zararın farkına varması ve doğa ile bir uyum içinde olması gerekmektedir. Bu uyum dünyadaki tüm canlıları barındıran bir birliktelik içermelidir. Buna giden yol insanın sahici düşünme yolu olduğu söylenebilir. Heidegger, insanın kendi varlığını sorgulayan bir varlık olduğunu ve diğer varlıklarla ilişkisinin yönünü insanın belirlediği görüşündedir. Heidegger, önemli olanın olaylar olduğuna değinir. Olayların zaman dilimlerini farklılaştırdığını ve sabit bir bakış açısı yerine olayların gidişatına ve ardındaki gerçeğe bakılması gerektiğini önerir. “Rüzgarlı Vadi”de belirsiz bir zaman akışında geçen olaylara ve harekete yani canlının varlığına bağlı olarak gelişen bir filmidir.

“Rüzgarlı Vadi”, ekosistemin bir parçası olduğunu anlamayan, teknolojiyle birlikte doğaya ve kendi türüne boyun eğdirmeyi amaçlayan insanlığı bekleyen kaçınılmaz sonu ele almıştır. *Nausicaa*, toprağın yalnızca üstünün zehirli olduğunu fakat toprağın alt katmanındaki kaynak suyunun zehirli olmadığını çözmüş ve bu suyla yetiştirdiği bitkileri zehirli olmamıştır. Görünürde zehirli böceklerin dışarıya zehir salınmasının ardında onların kalıntıları toprağın en alt tabakasına inerek suyu temizlemektedir. Bu çıkış yolu için derinlemesine araştırmanın ve görünenin altındaki manayı aramanın önemi vurgulanmıştır (Karaman, 2019, s.69). *Nausicaa*’nın bu tutumu Heidegger’in görüşleri ile örtüşmektedir.

Hayao Miyazaki, filmlerinde ekolojik bilinç kazandırmayı amaç edinmiştir. Özellikle animasyon filmlerin sınırsız olanakları sayesinde verilmek istenilen mesaj, ilgi çeken bir görsellikle daha kolay aktarılabilir. Uyarı niteliği taşıyan “Rüzgarlı Vadi” filminde Miyazaki doğanın önemini etkileyici bir biçimde ele almıştır. *Nausicaa*’nın doğaya karşı tutumu, ona hakikate giden yolda olduğunu göstermiştir. Heidegger’in (1977, s.339, 341) de belirttiği gibi, güzelliği ortaya çıkarmak da gerçeği ortaya koymaktır. Böylece *Nausicaa*’nın doğa ile uyumunun Heidegger’in bakışıyla örtüştüğü görülmüştür. Günümüzde yok edilen türleri ve yenilenemez biçimde talan edilen doğal kaynaklarıyla tehlikeye girmiş gezegeni yeniden ele alarak, ekosistemin ayrılmaz bir parçası olduğunu hatırlatmıştır.

Kaynakça

- Bonnici, J. (2017). *Ethics Animated Hayao Miyazaki, Martin Heidegger and Hans Jonas*, https://www.academia.edu/37546294/Ethics_Animated_Hayao_Miyazaki_Martin_Heidegger_and_Hans_Jonas, (erişim tarihi: 10.05.2020).
- Bolt, B. (2010). *Yeni Bir Bakışla Heidegger*, (Çev: Murat Özbek), İstanbul: Kolektif Kitap Yayınevi.
- Çüçen, A. K. (2018). *Heidegger'de Varlık ve Zaman*, Ankara: Sentez Yayıncılık.
- Delice, D. (2017). *Heidegger'in Tekniğin Kökenine İlişkin Soruşturması*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 23, s.307-328.

- Gravett, P. (2008). *Manga Japon Çizgi Romanının Tarihi*, Rüstem Baksoy(çev), İstanbul: Plan B.
- Güngör, N., Binark, M. (1993). *Televizyonda ve Basında Haberler: Karşılaştırmalı İçerik Çözümlemesi*, Amme İdaresi Dergisi, Sayı: 10, 139-170.
- Heidegger, M. (1997). *Tekniğe Yönelik Soru*, (Çev: Doğan Özlem), İstanbul: AFA Yayıncılık.
- Heidegger, M., (1977). *The Question Concerning Technology, And Other Essays*. 1st ed. New York: Harper & Row.
- Heidegger, M. (2013). *Olmaya Bırakılmışlık*, (Çev: Mesut Keskin), İstanbul: Avesta Basın Yayınları
- Jonas, H. (1984). *The Imperative Of Responsibility*. 1st ed. Chicago: University of Chicago Press.
- Karaman, D. (2019). *Animede Zaman- Mekan Anlatımı ve Histografik Temelleri: Miyazaki Animeleri Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Kırmacı, N. Y. (2011). *Martin Heidegger'de Teknoloji Problemi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Şen A. (2014), *Çevresel Kıyametin Eşiğinde Doğa ile Barış Hala Mümkün mü? Prenses Mononoke ve Rüzgarlı Vadi*,
https://www.academia.edu/9754697/%C3%87evresel_K%C4%B1yametin_E%C5%9Fi%C4%9Fin_de_Do%C4%9Fa_ile_Bar%C4%B1%C5%9F_Hala_M%C3%BCmk%C3%BCn_m%C3%BC_Prenses_Mononoke_ve_R%C3%BCzgarlı%C4%B1_Vadi (erişim tarihi: 13.05.2020).
- Menken, Ö. (2022). *Heidegger'in Teknoloji Anlayışı Üzerinden "Prenses Mononoke" Filminin Çözümlemesi ve Bir Uygulama Filmi*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Odell, C., Blanc, M. (2011). *Hayao Miyazaki ve Isao Takahata Filmleri*, Stüdyo Ghibli, İstanbul: Kalkedon Yayıncılık.
- Ökten. K. H. (2012). *Heidegger Kitabı*, İstanbul: Agora Kitaplığı.

Görsel Kaynaklar

Görsel 1: <https://www.imdb.com/title/tt0087544/>

Görsel 2: <http://romansreviews.blogspot.com/2016/05/move-musings-where-have-i-seen-this.html>, (erişim tarihi: 10.05.2020).

Görsel 3: "Rüzgarlı Vadi" (2007) DVD ekran görüntüsü.

Görsel 4: <https://tenor.com/view/nausicaa-gif-3547738>, (erişim tarihi: 10.05.2020).